

Saksframlegg

KOMMUNAL PLAN FOR IDRETT OG FRILUFTSLIV 2005-2012

MED HANDLINGSPROGRAM 2005 - 2008

Arkivsaksnr.: 03/28937

Forslag til innstilling:

1. Bystyret vedtar Kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005-2012 med handlingsprogram 2005 - 2008
2. Handlingsprogram skal rulleres hvert år, og gjennomføring av tiltak i plan og handlingsprogram samordnes med årlige budsjett i perioden 2005 - 2012.
3. Bystyret ber rådmannen snarest igangsette et registrerings- og analysearbeid av idrettsanlegg og anleggsdekning for å klargjøre arealbehov til anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet. Grunnlaget skal innarbeides i kommuneplanens arealdel.
4. Bystyret ber rådmannen i samarbeid med Nord- og Sør- Trøndelag fylkeskommuner etablere en prosjektgruppe for avklaring av regionale samarbeidsprosjekter innen idrett og friluftsliv.
5. Bystyret ber rådmannen etablere en prosjektgruppe til å følge opp sikring av områder til friluftsliv, jfr. vedtak i bystyret i Sak 0211/04 og gjennomføre handlingsprogram for sikring 2005 – 2008.

Trondheim kommune

Saksutredning:

KOMMUNAL PLAN IDRETT OG FRILUFTSLIV

Innholdsfortegnelse:

Saken gjelder

Bakgrunn

Planprosess

- Planprosess og medvirkning
- Endringer i forhold til høringsutkastet

Strategier – hva vi vil gjøre noe med!

Sammendrag av plandokumentet: status, utviklingstrekk, behov og satsning

- Befolkningsutvikling og fortettingsstrategi
- Anlegg og anleggsdekning – idrett
- Rehabiliterings- og utviklingsbehov - idrett
- Anleggsdekning og utviklingsbehov - friluftsliv
- Sikring av områder til friluftsliv
- Samarbeid og samordning innenfor forvaltningsområdet idrett og friluftsliv
- Økonomisk situasjon
- Investeringsmidler - Spillemidler
- Økonomi - drift og vedlikehold
- Gratis hall- og baneleie
- Informasjon

Oppfølging og videreføring av plandokumentet

Rådmannens konklusjon og anbefaling

Trondheim kommune

Saken gjelder

Kommunal plan for idrett og friluftsliv med handlingsprogram skal være et styringsverktøy for utvikling og tilrettelegging innen områdene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Plandokumentet gjelder i perioden 2005 – 2012, med handlingsprogram for perioden 2005 – 2008. Handlingsprogrammet er gjenstand for årlige rullinger.

Bakgrunn

Kultur- og kirkedepartementet krever at kommunene utarbeider en kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet, som grunnlag for tildeling av spillemidler. Minstekravene til planens innhold er nedfelt i departementet sin veileder *Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet* (V-0798).

Trondheim kommune har siden 1995 utarbeidet to kommunedelplaner for idrettsanlegg, med årlige rullinger av handlingsprogram. Tiltak for friluftsliv i grønnstrukturen (frieområder, turveger, parker og lekearealer) og i marka (stier, løyper, leirplasser) har ikke vært samlet i en felles plan tidligere.

Utarbeidelse av en samlet plan ble vedtatt i bystyret 29.01.99. og behovet ble ytterligere forsterket blant annet gjennom arbeidet med grønnstrukturen i kommuneplanens arealdel. Foreliggende plan omfatter friluftsliv og grønnstruktur i tillegg til idrett og fysisk aktivitet. Utvidelsen av planens omfang har vært et omfattende og krevende arbeid.

Planprosess

Planprosess og medvirkning

Utarbeidelsen av planen har fulgt prosedyrene anbefalt av departementet. Behandlingen er som for en kommunedelplan, etter plan- og bygningsloven §20-5. Planarbeidet ble annonsert i Adresseavisen 16.10.03 og på kommunens nettsider under overskriften: "Fysisk aktivitet i ditt nærmiljø – vi ønsker innspill!" Foreninger, lag og organisasjoner, samt alle idrettslag, ble tilskrevet og bedt om å komme med innspill til planarbeidet.

Det kom inn ca 50 innspill. Innspillene belyser at flere deler av byen mangler tilrettelagte anlegg for idrett og friluftsliv, og en del av de anleggene som finnes har for liten kapasitet eller dårlig standard som følge av høyt aktivitetsomfang og bruk delvis kombinert med utilstrekkelig drift eller manglende vedlikehold.

Formannskapet som bygningsråd ble orientert om planarbeidet i orienteringssak 0009/04 (03/28937) 20.01.04. Egen sak i formannskapet 0489/04 (04/34814) 16.11.04, *Sikring av områder for friluftsliv*, er samkjørt med handlingsprogram for sikring.

Kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005-2012, med handlingsprogram 2005-2008 ble lagt fram til politisk behandling i formannskapet i sak 0304/04 (03/28937) og behandlet 30.11.04. Planforslaget ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn og høring.

Planen ble sendt på høring til offentlige myndigheter, foreninger, lag og organisasjoner samt lagt ut på kommunens nettsider. Alle innspill til planarbeidet høsten 2003, ble tilskrevet og informert om planforslaget samt høringsfrist.

I høringsperioden ble hovedtrekkene i planen presentert på en utstilling i Trondheim Byformsenter. Idrettsrådet i Trondheim gjennomførte i samarbeid med rådmannen et dialogmøte, hvor det møtte over 100 stk. hovedsaklig fra idretten med noen representanter fra politisk miljø.

Det kom inn ca 30 merknader til planen, som er gjennomgått og tildels tatt inn i plandokument og handlingsprogram. Hovedtendensen i merknadene er:

- kommunens rolle i forhold til oppfølging av vanskelig anleggssituasjon og økonomi – ønske om at kommunen tar en mer aktiv rolle i planlegging og bidrar mer økonomisk

Trondheim kommune

- behov for bedre og flere anlegg – ønske om økt kommunal utbygging
- hall- og baneleie – ønske om en mer rettferdig fordeling av kommunens ”subsidiering”
- behov for bedre analysegrunnlag for utvikling av idretten i Trondheim – ønske om kommunalt initiativ
- sammenheng og samordning med andre planer, så som sti- og løypeplan (for marka)

Merknadene er oppsummert og kommentert i saksvedlegg 3.

Endringer i forhold til høringsutkastet

Det er etter høringsperioden foretatt enkelte mindre strukturelle endringer, noen korrigeringer og oppdateringer samt supplering av plandokumentet i henhold til blant annet merknader. Problemstillinger, utfordringer samt kommunens rolle og virkemidler, er forsøkt beskrevet og presisert ytterligere i kapittel 5, Status, utviklingstrekk og behov. Det er tatt inn noe mer om aktivitet generelt, og blant annet vist til FYSAK-prosjektet. Plandokumentet har utover dette ikke tatt høyde for å behandle og belyse aktivitetstiltak.

I handlingsprogrammet er det gjort mindre endringer med korrigering / supplering av tiltak, blant annet kostnadsanslag og vurdering opp mot budsjett og arbeid med årsplaner / arbeidsprogram. Mange tiltak må skyves ut i tid som følge av det marginale investeringsnivå som avsettes til idrett og friluftsliv. For idrett har det gjennom mange år vært flere titalls millioner i forskjell på behov og avsatte midler, og konsekvensene er store. Det har medført blant annet høye driftskostnader og omprioriteringer ved akutte situasjoner, som i tilfellet ved Leangen idrettsanlegg. En mindre bevilgning i 2005 til badeplasser på Byneset er avsatt, men utover dette ingen bevilgning til investering og drift av badeplasser. For friluftslivstiltak i marka ble det ikke avsatt midler til investering. Flere tiltak innenfor idrett og friluftsliv er derfor listet opp med uklar finansiering. Det er imidlertid avgjørende som grunnlag for prioritering, styringsmulighet og realisering, at registreringer, analyser og dokumentasjon på behov er nedfelt i et samlet plandokument i det øyeblikk viljen og muligheten til finansiering er tilstede. I handlingsprogram for sikring av areal til friluftsliv, er det vist konkrete områder og tiltak hvor det er søkt om statlige midler til gjennomføring.

Strategier – hva vi vil gjøre noe med!

Et av Trondheim kommunes hovedmål er å øke befolkningens deltagelse i idrett og friluftsliv. Flere departement har sammen nylig fremmet en handlingsplan for fysisk aktivitet, ”Sammen for fysisk aktivitet” (utdrag av planen i saksvedlegg 4). Handlingsplanen for fysisk aktivitet skal begrense faktorer som skaper fysisk inaktivitet og fremme fysisk aktivitet i befolkningen. Økt fysisk aktivitet skal oppnås gjennom en samlet strategi og tiltak på flere samfunnsområder og arenaer; i barnehage, skole, arbeidsplass, transport, nærmiljø og fritid. Trondheim kommune utøver allerede en betydelig innsats for økt fysisk aktivitet i befolkningen, og har gjennomført flere tiltak. Strategiene under er handlingsrettet, og beskriver kort hva kommunen vil gjøre for å møte utfordringene og nå målene i overordnede planer og vedtak. Satsningsområder, og tiltak i handlingsprogrammet gjenspeiles i strategiene.

- Videreføre erfaringene med offentlig-privat-samarbid (OPS) for utvikling og gjennomføring av idretts- og friluftslivstiltak.
- Bidra til økt tildeling av spillemidler til befolkningstette områder, gjennom dialog med Kultur- og kirke departementet.
- Etablere sikringsprosjekt i Trondheim kommune, for sikring av arealer til friluftsliv, og videreføre samarbeidet med regionale og statlige myndigheter.
- Rehabiliterer og bygger nye anlegg for idretter som aktiviserer mange, særlig barn og unge, så som flerbrukshaller, isaktiviteter og fotball.

Trondheim kommune

- Ferdigstilte igangsatte turdrag, i tett befolkede deler av byen. Sikre sammenheng i den overordna grønnstrukturen og med markaområdene, og gjennom dette øke tilgjengeligheten til arealer for friluftsliv.
- Utvikle adkomstpunkter til marka til funksjonelle og attraktive områder for fysisk aktivitet og opplevelse, og som målpunkt for skoler og barnehager.
- Bedre beslutningsgrunnlaget for framtidig arealbehov for idrett og friluftsliv, som grunnlag for beslutninger om endring i arealdisponering.
- Bedre befolkningens tilgang på informasjon om muligheter innenfor idrett og friluftsliv i kommunen

Sammendrag av plandokumentet: status, utviklingstrekk, behov og satsning

Trondheim har mange idrettsanlegg og tilrettelagte grønt- og markaområder med godt utviklede aktivitetstilbud, som benyttes av alle aldersgrupper. Behovene er likevel store. I det følgende beskrives en del utviklingstrekk, realiteter i forhold til prekære behov, og prioritert satsning

Befolkningsutvikling og fortettingsstrategi

Kommunen vokser med 1500 innbyggere i året, og boligbyggetall viser at det er bygd i snitt 1100 boliger per år etter 2000. Utvikling av anlegg og områder for idrett og friluftsliv har i liten grad klart å holde tritt med øvrig byvekst. Dette gjenspeiles i lav anleggsdekning for en rekke idretts- og friluftslivsaktiviteter. På landsbasis foregår det en langsom nedbygging av åpne arealer som er potensielle rekreasjonsområder i tettstedene, på grunn av nasjonal og lokal fortettingspolitikk. Dette gjelder også for Trondheim. Gjennom byomforming tilføres noe nytt areal ved at nye områder gjøres tilgjengelig og tas i bruk. Disse arealene er i hovedsak mindre parker og plasser med en urban karakter, og med andre muligheter for fysisk utfoldelse og naturopplevelse enn de større etablerte friområdene med innslag av natur. Flere bydelssenter utvikles med etablering og utvidelse av kommersielle virksomheter (kjøpesenter), ny bygningsmasse og parkeringsplasser. Bilfritt uteareal og parker/plasser som møtesteder ved disse sentrene, må prioriteres i areal- og utviklingsplaner (kommunedelplaner og reguleringsplaner) og i private og kommunale budsjetter. *Satsning:* Det er behov for en klarere og sterkere kommunal styring av arealdisponeringen, for å sikre store nok arealer til idrett og friluftsliv som en vesentlig del av den offentlige infrastrukturen.

Anlegg og anleggsdekning - idrett

I følge Kulturdepartementets registreringssystem for idrettsanlegg og spillemiddelsøknader er hele 52 % av alle registrerte idrettsanlegg i Trondheim private. Risikoen knyttet til drift, vedlikehold, standard og øvrige forpliktelser er da for over halvparten av anleggene overlatt til private. I stortingsmelding nr. 14 Idretten i endring, oppgis et landsgjennomsnitt for tre ulike anleggs kategorier; idrettshall, svømmehall og fotballbaner. Med grunnlag i oppgitt landsgjennomsnitt, skulle Trondheim ha bygget 2-5 nye idrettshaller og et titalls nye svømmehaller og fotballbaner. Arealbehovet for idrettsanlegg er stort, men det er ikke gjennomført analyser i fht idrettens arealbehov. En slik analyse forutsettes å foreligge som grunnlag for rullering av kommuneplanens arealdel.

Satsning: Det vil igangsettes et analysearbeid, som skal vurdere behov med utgangspunkt i reell aktivitet, anleggsdekning i dag, og standard på eksisterende anlegg, mulig lokalisering av nye anlegg, arealbehov og driftsforutsetninger i Trondheim kommune. I tillegg må også idrettspolitiske prioriteringer vektlegges.

Rehabiliterings- og utviklingsbehov - idrett

Kommunen har med bl.a. Leangen is- og idrettsanlegg, Dalgård is- og idrettsanlegg, Lade idrettsanlegg, Huseby bad- og idrettshall, Rosenborg idrettshall og fotballbaner, en rekke eksisterende større anlegg som alle har omfattende rehabiliterings- og ombyggingsbehov i nær fremtid. Andre anlegg som kan nevnes er Granåsen, lysløypenettet i marka, Saupstad ski- og flerbruksanlegg og nytt anlegg for motorsport. Det er et prekært behov for bl.a. ishall og økt kapasitet av isflater, nytt hovedanlegg for fotball og rekrutteringsanlegg

Trondheim kommune

alpint.

Ishockey kan med sin aktivitet fylle to ishaller i tillegg til dagens to, mens alpinsporten i det store og hele blir henvist til anlegg utenfor Trondheim kommune.

Satsning: Videreføre igangsatt arbeid med tilstandsrapporter, som forventes å gi en mer nøyaktig oversikt inkludert økonomiske overslag i løpet av 2005/06 - som grunnlag for å planlegge / fastsette tiltak.

Det er sterkt ønske om og stort behov for mindre idrettshaller i nærmiljøet. Hallene må utformes som flerbrukshaller, tilrettelagt for varierte aktiviteter særlig for barn og unge, og også med tanker for de som er minst aktive. Behovet for lavterskeltilbud kan imøtekommes gjennom flere flerbrukshaller, bedre utnyttelse samt bruk av skoleanlegg.

Nye skoleidrettshaller som planlegges i nær fremtid er ; Nidarvoll / Sunnland, Charlottenlund og Spongdal, i tillegg til en mindre hall på Blussuvoll.

Satsning: Samordne utbygging av idrettshaller med utbygging av gymnastikksaler for skolene, slik at det i områder med behov for flere saler bygges en normal idrettshall i stedet for gymsal.

Trøndelag Fotballkrets oppga i 2003 et behov i Trondheim for trening og kamp for junior og senior til ca. 87 000 timer, mens dagens kapasitet er beregnet til ca. 60 000 timer. I tillegg kommer imidlertid behovet for aldersbestemt fotball (under 17 år) med over 400 lag – som utgjør den prioriterte målgruppen.

Statistikken viser noe av årsaken til at mange barn og unge blir avvist.

Satsning: Snu denne utviklingen ved å tilrettelegge flere baner, samt ta en gjennomgang av fordeling og utnyttelse av baneanlegg med formål å øke banekapasitet for barn og unge.

Det er grunn til å tro at flere av de private anleggene også kan ha tilsvarende behov etter hvert. De private anleggene utgjør en vesentlig del av den totale anleggsmassen i kommunen, og det er gjort større investeringer ved flere anlegg. Det er helt vesentlig for opprettholdelse av det totale anleggstilbudet, at anleggene driftes forsvarlig av kompetente aktører, og utnyttes optimalt. Derfor har kommunen initiert flere prosjekt, som en kvalitetssikring og et virkemiddel, for å sikre en best mulig tilskuddsordning, og i tillegg sikre investeringene og unngå innløsning av kommunale garantier.

Satsning: Videreføre prosjekt i samarbeid med private aktører knyttet til kartlegging av standard, kompetanseheving av eier/driver i forhold til drift samt å øke kapasitetsutnyttelsen.

Anleggsdekning og utviklingsbehov - friluftsliv

Grønnstrukturen og markaområdene er en viktig del av den offentlige infrastrukturen i kommunen.

Trondheim kommune eier, forvalter og drifter derfor store areal til rekreasjons- og friluftslivsformål. Dette omfatter turveger, parker og anlegg for lek og fysisk aktivitet.

Grønnstrukturen

I arbeidet med grønnstrukturen i kommuneplanens arealdel, ble det gjort en rekke registreringer av anlegg og områder for lek og fysisk aktivitet, og det ble utarbeidet temakart. Tilgjengelighetsanalyser viser at deler av byen har mangelfull tilgang på slike områder. Temakart for turveger viser muligheter for et variert og sammenhengende turvegnett, men at en rekke strekninger gjenstår før kommunen har et sammenhengende turvegnett i hele byen. Manglende sammenhenger i turdrag, vanskeliggjør blant annet tilrettelegging for skiløyper fra marka og inn mot bykjernen. Våren 2004 ble det gjennomført en registrering av arealer som skolene benytter til uteundervisning i grønnstrukturen og i marka. Kartet viser en klar positiv tendens; at skolene de siste årene har tatt i bruk en rekke områder i undervisningen, og for å tilby fysisk aktivitet hver dag. Flere av områdene som er viktige for skolene, er regulert til utbygging, eller er utbyggingstruet.

Temakart følger som vedlegg i rapporten.

Satsning: Tilrettelegge for mer fysisk aktivitet og øke skjøtsel på skolegårder og andre arealer som

Trondheim kommune

benyttes av skolene i undervisningen.

I kommuneplanens arealdel er det vist ca 6500 daa eksisterende grønnstruktur (i hovedsak regulerte friområder). Ikke alt er tilgjengelig for allmennheten, da en del er i privat eie. Grove beregninger viser at dersom alt areal regulert til rekreasjons- og friluftsmål var tilgjengelig for befolkningen i sentrale deler av byen (ikke gangavstand til marka), er det i gjennomsnitt under 100 kvm friområder til hver innbygger. Til sammenligning har Stavanger kommune 140 kvm friområde pr innbygger og krever dette som norm i videre utvikling av byen. På grunn av stram kommuneøkonomi blir det i nye reguleringsplaner regulert færre offentlig tilgjengelige anlegg i nye arealplaner. Leke-, aktivitets- og oppholdsareal avsettes i stedet som private fellesareal for de enkelte boligprosjektene.

Satsning: Sikre og etablere anlegg for friluftsliv i den løpende plan- og byggesaksbehandling i kommunen, og gjennom dette bedre tilgjengelighet og øke anleggsdekningen. Prioritere utvikling av anlegg i østlige deler av byen.

Kulturlandskapet og marka

Kulturlandskapet og marka har et mangfold av muligheter for fysisk aktivitet og opplevelse.

Kulturlandskapet i randsonen mellom bystrukturen og marka er for det meste i privat eie og i drift som landbruksareal. Det representerer hverdagslandskapet med varierte omgivelser av høy kvalitet. Deler av kulturlandskapet er tilrettelagt med turveger, og benyttes aktivt i vinterhalvåret til skiaktiviteter og aking.

Bruk og tilettelegging av anlegg her krever tett samarbeid med grunneiere. Omlag halvparten av befolkningen bor nærmere et eller flere markaområder enn 1 km. Flere av adkomstpunktene til marka, særlig i tilknytning til vann med badeplasser og fiskemuligheter, skileik eller andre aktivitets- og opplevelsesmuligheter brukes mye, og har behov for økt tilrettelegging, skjøtsel og vedlikehold. Adkomstene er viktige mål- og utgangspunkt for skoler og barnehager. Sti- og løypenettet i marka er på imponerende 300 km, med og uten lys. Standarden er svært varierende, og det er et prekært behov for rehabilitering av lysløypenettet, og generell utbedring av stier og løyper.

Satsning: Trondheim kommune vil øke bevisstgjøringen i organisasjonen og i befolkningen, omkring betydningen av landskap for fysisk aktivitet, helse og trivsel. Flere adkomstområder skal opparbeides og tilrettelegges for variert aktivitet, og for å spre ferdsel og redusere slitasje på natur. Samarbeidet med grunneiere i marka skal videreføres, for å sikre allmennheten tilgjengelighet og forutsigbarhet i planlegging og tilrettelegging.

Sikring av områder til friluftsliv

Sikring av områder for idrett og friluftsliv er på nasjonalt nivå en høyt prioritert oppgave, og kommunene er bedt om å følge opp sikring gjennom sine arealplaner, og gjennomføre disse. I denne sammenhengen har Trondheim kommune laget et handlingsprogram for sikring, i hht behov framkommet etter gjennomgang av grønnstrukturen i arealdelen, og arbeidet med sti- og løypeplan. Kommunen har sendt en omfattende søknad om statlige midler til erverv av områder for friluftsliv.

Satsning: Kommunen vil etablere et sikringsprosjekt for å følge opp samarbeid med statlige og regionale myndigheter, og gjennomføre handlingsprogram for sikring. Sikring av arealer til friluftsliv skal også skje gjennom den løpende arealplanleggingen i kommunen, samtidig som det årlig settes av midler til erverv av areal i budsjett og økonomiplan.

Samarbeid og samordning innenfor forvaltningsområdet idrett og friluftsliv

Offentlig-privat samarbeid (OPS)

Utbyggingen av idrettsanlegg i Trondheim har de siste 10 årene vært preget av Offentlig-Private-samarbeidsprosjekter (OPS). Det har resultert i at Trondheim by i disse årene har fått tilført nye idrettsanlegg til en samlet kostnad på kr 1,025 mrd. Utbyggingen er finansiert med 128 mill kommunale kroner, statlige spillemidler på i alt kr 144 mill. men først og fremst ved hjelp av idrettens egne og private

Trondheim kommune

midler, som med sine 880 mill i hovedsak har stått bak investeringene. Også en del av investeringene innenfor friluftslivs- og nærmiljøtiltak finansieres av private midler, da gjerne gjennom utbyggingsavtaler.
Satsning: Videreføre arbeidet med OPS-prosjekter innenfor idrett og friluftsliv.

I Trondheim kommune er forvaltningen av områder og anlegg for idrett og friluftsliv delt mellom fire kommunaldirektører, rådmannens fagstab og flere enheter. I praksis viser det seg at det er en utfordring å koordinere og samordne planlegging, forvaltning og drift. Det er behov for å vurdere en bedre samordning av forvaltningsområdet, for å utnytte ressurser og kompetanse mer hensiktsmessig. Kommunaldirektør for kultur og miljø tar sikte på at dette skal ses på i løpet av 2005. Det er forsøksvis etablert et grønt nettverk som et informasjons- og fagforum for alle i kommunen som arbeider innenfor forvaltningsområdet idrett, grønnstruktur, friluftsliv, helse, skole, i fht natur, miljø og fysisk aktivitet. Nettverket har erfart at informasjons- og samordningsbehovet internt er stort.

Satsning: Igangsette vurdering og mulig samordning innen forvaltningsområdet, og videreføre grønt nettverk.

Økonomisk situasjon

I budsjettet for 2005 er det avsatt 4,5 mill til investering innenfor idrettssektoren, og noe tilsvarende for friluftsliv - tiltak i grønnstrukturen. For tiltak i marka er det avsatt 100 000,- til rydding av kulturlandskap, men ingenting utover dette. Med dagens budsjetttramme vil det ta svært lang tid og by på store utfordringer, å oppnå en ambisjon om å få gjennomført full anleggsdekning for Trondheims befolkning samt være en motor for regionen.

Handlingsprogrammet 2005-2008 inneholder langt flere tiltak enn det økonomiplanen for samme periode dekker opp, men ikke alle innspill eksempelvis frstrand, seilflyplass og motorsportsenter. For 2005 er det ikke prioritert tiltak utover det som framgår i budsjettet for 2005.

Satsning: Kostnader knyttet til behov og tiltak i handlingsprogrammet skal legges fram ved budsjettbehandling for 2006. Handlingsprogrammet for idrett og friluftsliv skal legges til grunn ved budsjettbehandling for 2006 og økonomiplan for 2006-2009.

Investeringsmidler - Spillemidler

Den statlige spillemiddelordningen legger opp til at kommunen bidrar med 30 - 50 prosent som egenandel, med spillemidler fra 1/3-del til 50 % innenfor godkjente kostnader og oppad begrenset til nærmere regulerte beløp avhengig av type anlegg. I denne ordningen legges hovedbyrden på- og med krav om at utbygger finansierer resten. Trondheim har imidlertid et stort etterslep på kommunal andel til spillemiddelprosjekt. Eksempelvis er en stor andel av disponible midler i 2005 bundet opp, og går med til å dekke egenandel for prosjekt som fikk tildeling av spillemidler i 2003 og 2004. Spillemidlene er i hovedsak knyttet til ulike idretts- og friluftslivsanlegg, som haller, baner, turdrag og ballplasser.

Spillemidlenes forskrifter og bestemmelser krever at midlene skal benyttes innen to år, forsvarlig drift og vedlikehold samt langvarig fremtidig kontinuerlig drift - gjerne samsvarende med grunnavtale på 40 år. Oppfylles ikke forpliktelsene, kan spillemidlene kreves tilbakebetalt av Kultur- og kirke departementet ved idrettsavdelingen (KKD).

KKD har også et anleggspolitisk program som prioriterer ekstra spillemidler til befolkningstette områder. Trondheim har, som følge av utfordringer på anleggsfronten, i perioden 2004 - 2007 fått innvilget 50 % av godkjent ramme til kunstgressbaner begrenset oppad til kr 2,7 mill. pr. bane. Videre er det muntlig gitt tilsagn om ytterligere kr 4-5 mill. som fortrinnsvis skal gå til nye anlegg.

Satsning: Kommunen vil prioritere å søke om tilskudd til flere tiltak som omfattes av

Trondheim kommune

spillemiddelordningen. Videre, både alene og i samarbeid med regionale samarbeidspartnere, påvirke departementet til å prioritere Trondheim ved nye tildelinger.

Økonomi - drift og vedlikehold

Alle områder og anlegg krever kontinuerlig drift og vedlikehold, og av og til en større rehabilitering eller ombygging for å tilfredsstille nye krav. Trondheim Bydrift - veg, idrett, park og skog (VIPS) har et nøkternt budsjett, og det er over mange år strammet inn på innkjøp, løpende vedlikehold og ressurser / bruk av mannskap til å utføre tjenestene innenfor VIPS.

DRIFTSUTGIFTER 1999 – 2004									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Stipulert behov	Stipulert økn. i kr	Mrk.
	(tall i tusen kroner)								
Grøntområder	11156	11037	11621	11791	11885	12624	16500	4000	1
Utfartsterr./marka	3243	2817	2901	2963	2940	2772	4500	2000	2
						SUM	21000	6000	
Idrett	27560	27703	24571	26376	26473	26989			3

Merknader;

1. For grøntområder har det tilkommet mange nye arealer og anlegg uten at det har fulgt med driftsmidler. Dette gjelder for alle typer anlegg; turveger, balløkker/isbaner, naturparker, lekeplasser og badeplasser. Til drift av grønt langs kommunale veger er det ikke en egen budsjettpost.
2. Det ikke bevilget og avsatt i budsjett en eneste krone til drift av friluftsområder, leirplasser i marka og lignende plasser som benyttes til uteundervisning og utfartssteder for særlig barn og unge.
3. Det har det skjedd følgende endringer i større anlegg; INN: Granåsen 1999, Vikåsen hallen 2001, Husebyhallen 2002, Dalgård friidrett 2002, Stadion Øya 2003, Åsheimhallen 2005 UT: Lerkendal 1999, Sentralbadet 2002, Heimdal samfunnshus 2003

Trondheim kommune sliter med mange til dels nedslitte anlegg for idrett og friluftsliv, noe som tilsier større driftsutgifter enn om anleggene hadde vært nye. Små driftsbudsjett har medført at mange anlegg og områder har fått en betydelig lavere skjøtselsstandard eller er helt tatt ut av drift. På sikt medfører dette en gjengroing og varig forringelse av anleggene, og økte investeringskostnader ved rehabilitering. Manglende ressurser til drift og vedlikehold har vist seg å kunne resultere i at områder for aktivitet og opplevelse utsettes for hærverk og tas i bruk til andre formål.

Redusert standard medfører økning i publikumshenvendelser. Byens friområder er nabo til mange og det forventes en viss standard på skjøtsel av vegetasjon samt rydding av søppel. Mange opplever nå at byen "gror igjen," med redusert tilgjengelighet og opplevelse av utrygghet. Økt lyssetting er ønsket av mange. Vegetasjon som ikke skjøttes (vindfall med mer) er i tillegg et rent sikkerhetsmessig et problem. Skjøtsel må også vurderes i forhold til bevaring av biologisk mangfold.

Satsning: Det må avsettes midler årlig for å kunne ivareta anleggsmassen på en forsvarlig måte. Økte driftsbudsjetter for grøntområdene vil gi økt vegetasjonsskjøtsel, flere islagte baner om vinteren og renere badeplasser med bedre sanitærforhold. Samarbeid med næringslivet i forhold til hærverk og forsøpling vil bli prioritert. Økte driftsbudsjetter for anlegg i marka vil gi mulighet for å rehabilitere flere av lysløypene, stiene vil merkes med flere skilt og pilegrimsledene vil bli vedlikeholdt.

Gratis hall- og baneleie

Av et utvalg på 33 idrettshaller, inngår ordningen med gratis hall- og baneleie i 6 kommunale idrettshaller og 2 ishaller, 1200 timer for svømmeidretten i Pirbadet samt subsidierer skiidrettens bruk av Granåsen. I tillegg leier kommunen Trondheim Spektrum 8 mnd. i året til disposisjon for idretten som sammen med de kommunale baneanleggene inngår i ordningen med fri hall- og baneleie. Idretten bruker i tillegg ; 18 kunstgressbaner, 10 private flerbrukshaller, 12 større spesialhaller innenfor ; turn, tennis, skating, bowling,

Trondheim kommune

ridning, kampsport, skyting og dans for å nevne noen. For å kunne utøve aktiviteten er idretten avhengig av at alle disse og mange flere kan benyttes, selv om de må betale for bruken av de private anleggene - som ikke blir subsidiert gjennom ordningen med gratis hall- og baneleie.

Satsning: Evaluere ordningen med fri hall- og baneleie, og se på muligheter for en mer hensiktsmessig og rettferdig fordeling av kommunale midler til idrett.

Informasjon

Informasjon og oppmerksomhet om fysisk aktivitet og opplevelse er et virkemiddel for å få flere i aktivitet, og vil bidra til at flere av kommunens innbyggere kommer seg ut i frisk luft. Det er også en effektiv måte å sikre grønnstrukturen på. Som del av videreføringen av markaplanen, vil det utvikles en felles informasjonsstrategi for friluftslivsaktiviteter og muligheter i marka og i grønnstrukturen. I dette arbeidet er også skolesektoren med.

Satsning: Det må etableres rutiner og metoder for oppdatering av informasjon om idrett og friluftsliv i brosjyrmateriell, på internett og i media. Informasjon om rekreasjonsmuligheter i nærområdet (turveier, ballplasser/isbaner, idrettsanlegg, osv.) trenger mer fokus. Tema som må avklares er hvem som er ansvarlig for informasjonen. Skal det være de enkelte forvaltere eller en felles infotjeneste i kommunen, eller bør samarbeid med og mellom informanter (skiklubben, turistforeningen, idrettslagene, m.fl.) etableres. Finansieringsmuligheter er også et tema som naturlig hører inn under disse avklaringene.

Oppfølging og videreføring av plandokumentet

Plandokumentet utpeker en rekke satsningsområder vist i kapittel 7. Disse satsningsområdene forutsettes fulgt opp ved rullering av kommuneplanens strategi- og arealdel samt kommunedelplaner og reguleringsplaner, i tillegg til årsplaner og andre planer for kommunens virksomhet og økonomi. Tiltak i handlingsprogrammet må innarbeides i reguleringsplaner for å avklare arealdisponering og gjennomføring. Satsningsområdene peker på nødvendig registrerings- og analysearbeid som må gjøres i planperioden, som til dels må samordnes med og innarbeides i overordnede planer for kommunens virksomhet og arealdisponering.

Rådmannens konklusjon og anbefaling

Rådmannen anbefaler bystyret å vedta kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005 - 2012 med handlingsprogram for 2005 – 2008. Planen legges til grunn som retningsgivende for utvikling, rehabilitering og videre utbygging av anlegg og områder for idrett og friluftsliv.

Rådmannen i Trondheim, 12.04.2005

Gerhard Dalen
Kommunaldirektør

Arnt Ove Okstad
Direktør

Silje Wendelborg Fremo
Bjørn Åge Berntsen
Saksbehandlere

Trondheim kommune

Vedlegg:

Saksvedlegg 1, eget hefte: Rapport: Kommunal plan for idrett og friluftsliv 2005-2012 med handlingsprogram 2005-2008

Saksvedlegg 2: Sammendrag av rapport og satsning

Saksvedlegg 3: Merknader til høringsforslag, vinter 2004. Oppsummering og rådmannens kommentarer.

Saksvedlegg 4: Utdrag av departementenes handlingsplan; ”Sammen for fysisk aktivitet”, januar 2005

Orienteringsvedlegg 1, utrykt: K475, mappe 1, tidligere politisk behandling, innspill til planarbeidet

Orienteringsvedlegg 2, utrykt: K475, mappe 2, komplett merknader til høringsforslaget

Orienteringsvedlegg 3, utrykt, eget hefte: Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009, ”Sammen for fysisk aktivitet”, fra departementene januar 2005